

gemeente

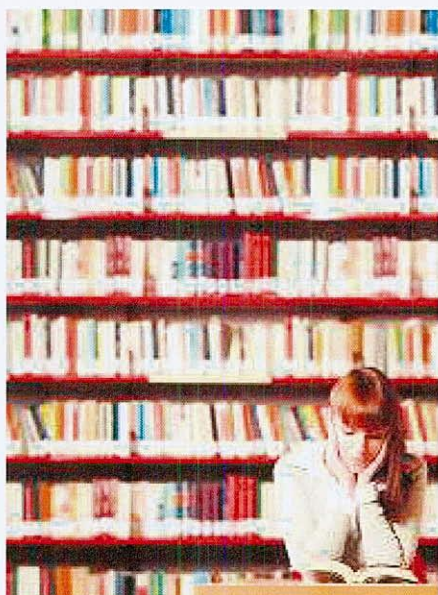
Goeree-Overflakkee

Behoort bij besluit van de gemeente-
raad van Goeree-Overflakkee d.d.

11 april 2019 nr. 8

De griffier,

Visie op bibliotheekvoorziening 2019-2022

November 2018

INLEIDING

De bibliotheek aan de wieg van een leven lang leren

De bibliotheek is van oudsher één van de meest laagdrempelige culturele voorzieningen in Nederland. Met 4,1 miljoen geregistreerde leden en 74 miljoen bibliotheekbezoeken per jaar is de bibliotheek één van de grootste publieksvoorzieningen waar Nederlanders gebruik van maken. De gemeente Goeree-Overflakkee werkt samen met Stichting Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta (BZHD), die naast onze gemeente ook actief is binnen de gemeenten Hellevoetsluis, Brielle, Borne en Westvoorne en nauw samenwerkt met Stichting Bibliotheek De Boekenberg te Spijkenisse. Ook binnen onze gemeente wordt nog volop gebruik gemaakt van de bibliotheekvoorziening: op ons eiland heerst van oudsher een echte leescultuur.

Toch is de functie van de bibliotheek in het afgelopen decennia onder druk komen te staan. De bibliotheek als voorziening was niet langer vanzelfsprekend en de klassieke dienstverlening leek niet meer aan te sluiten op de behoeften uit de samenleving. Met de veranderingen in het sociaal domein, de digitalisering en de (met name financiële) druk op de culturele sector heeft het bibliotheekwerk zichzelf opnieuw uitgevonden. De bibliotheek ziet zichzelf als dé instantie in Nederland om inwoners te stimuleren een leven lang te leren.

Belangrijke partner binnen sociaal domein

Door vanuit deze vernieuwde missie naar de eigen toegevoegde waarde en maatschappelijk rendement in de samenleving te kijken, is de optiek en inzet van de dienstverlening van de bibliotheek geëvolueerd: er wordt steeds meer gekeken naar de wijze waarop de bibliotheek kan bijdragen aan de participatie van inwoners in de maatschappij. Ook op Goeree-Overflakkee. De bibliotheek heeft zich in de afgelopen jaren doorontwikkeld tot een belangrijke partner in het sociaal domein en wil een concrete bijdrage leveren aan een samenleving waaraan door zoveel mogelijk inwoners zelfstandig en op plezierige manier kan worden deelgenomen. Het is haar missie om persoonlijke ontwikkeling van de inwoners op Goeree-Overflakkee te stimuleren en ondersteunen door voorwaarden te scheppen voor maatschappelijke participatie.

De Visie op de basisbibliotheekvoorziening 2014-2018 was een eerste opstart naar de herpositionering van de bibliotheek. Binnen deze Visie op bibliotheekvoorziening 2019-2022 wordt de herpositionering bevestigd en verstevigd. Hierbij behouden we wat goed en passend is, en vullen we aan op basis van ontwikkelingen in de samenleving. Stichting Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta zet zich, als partner van de gemeente Goeree-Overflakkee, in om een optimale inzet van de bibliotheek op het eiland te realiseren, met behoud van kwaliteit en innovatiekracht. Dit sluit aan bij de wensen van de gemeente om te komen tot een duurzaam, innovatief en gedragen bibliotheekbeleid dat van toegevoegde waarde is voor de participatie van onze inwoners.

Deze visie is opgesteld in samenwerking met de Stichting Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta. Het is een visie die recht doet aan de ontwikkelingen op Goeree-Overflakkee en de dynamiek binnen het bibliotheekstelsel. En een visie die innovatief is en het belang van de bibliotheek in de maatschappij onderstreept. Maar vooral: een visie waarbinnen bibliotheekwerk op Goeree-Overflakkee een duurzaam karakter kent en de dienstverlening voor alle inwoners op passende en betaalbare wijze bereikbaar is.

VISIE

(Ei)landelijke trends en ontwikkelingen

Met de herpositionering van het bibliotheekwerk in relatie tot het maatschappelijk rendement, zijn nieuwe trends ontstaan. Zo zijn bibliotheken inmiddels volledig actief op het gebied van digitale dienstverlening. Niet alleen worden boeken digitaal beschikbaar gesteld middels een app, maar er worden ook diverse cursussen gegeven om inwoners meer digitaal kundig te maken. Op Goeree-Overflakkee wordt echter nog geconcludeerd dat er sprake is van een digitale achterstand: veel inwoners weten onvoldoende om te gaan met de mogelijkheden van het digitale netwerk, terwijl dat in deze tijdsgeschiedenis van essentieel belang is.

Bibliotheek en het onderwijs

Er wordt meer aandacht besteed aan de ondersteuning van het onderwijsveld dan voorheen, door middel van landelijke diensten en producten. Dit vanuit het feit dat het zo jong mogelijk bieden van ondersteuning op het gebied van leren en lezen, bijdraagt aan de participatiegraad van inwoners op latere leeftijd. Op basis van onderzoek is gebleken dat het aandeel laaggeletterdheid op ons eiland relatief hoog is. Dit ondanks dat op Goeree-Overflakkee 8-11% van de bevolking laaggeletterd is en dit onder het landelijk percentage laaggeletterden ligt van 11- 13%. Dit heeft er mee te maken dat er relatief weinig mensen met een allochtone afkomst hier wonen. Echter in vergelijking met vergelijkbare plattelandsgebieden scoren we iets hoger dan gemiddeld. Ter vergelijking is in Bernisse, Brielle, Westvoorne en Hellevoetsluis het percentage laaggeletterden 5-8%¹.

Laaggeletterdheid is een term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen, als mede als gevolg daarvan een grote kans hebben op tekortschietende digitale vaardigheden. Mensen die laaggeletterdheid zijn, zijn geen analfabeten. Ze kunnen wel lezen en schrijven, maar beheersen niet het eindniveau vmbo en niveau mbo-2/3.

Laaggeletterdheid zet zich van generatie op generatie door, waardoor relatief gezien een hoog aantal kinderen, jongeren, (jong) volwassenen en ouderen niet voldoende taalkundig is onderlegd om zelfstandig te kunnen participeren. Daarnaast is de trend zichtbaar dat communicatie vanuit officiële instanties steeds ingewikkelder wordt. Door een koppeling met onderwijs te maken, hoopt de bibliotheek een trendbreuk te realiseren en zo de laaggeletterdheid tegen te gaan. De inzet van de bibliotheek binnen het onderwijs op Goeree-Overflakkee is overigens minimaal: er liggen vele kansen om dit te verstevigen en de laaggeletterdheid op het eiland te bestrijden. De bibliotheek op school (dBoS) als leesbevorderingsprogramma is een ultiem instrument om de positie van de bibliotheek in het onderwijs te versterken en daarmee hoog in te zetten op het tegengaan van laaggeletterdheid bij kinderen in het basisonderwijs.

Landelijk gezien had 25% van de scholen in het primair onderwijs dBoS begin 2017 al geïmplementeerd. Dit aantal stijgt eind 2018 naar 42% van de scholen in het primair onderwijs². Een nadere uitwerking van het project 'de bibliotheek op school' treft u aan in het bijgevoegde uitvoeringsplan.

Digitaalhuis

Met bovengenoemd instrument wordt de jeugd van ons eiland bereikt. Om (jong)volwassenen en ouderen te kunnen bereiken, bestaat de wens om een Digitaalhuis op te richten, waar iedereen die op één of andere manier ondersteuning nodig heeft om de Nederlandse taal, rekenen of digitale vaardigheden beter te beheersen, terecht kan. Voor een nadere uitwerking van het Digitaalhuis wordt eveneens verwezen naar het uitvoeringsplan.

¹ Onderzoek Probiblio

² Koninklijke bibliotheek 2018

Specifieke doelgroepen

Er is een sterkere focus op dienstverlening voor specifieke doelgroepen, zodat de maatschappelijke waarde van de bibliotheek gericht wordt ingezet. Zo is er bijvoorbeeld een samenwerking ontstaan rondom de GOMarkt, een initiatief waarbij onderwijs, ondernemers en gemeente zich inspannen om zoveel mogelijk werkzoekenden op het eiland zo snel mogelijk aan passend werk te helpen. De bibliotheek speelt hier met haar dienstverlening op in door daar waar behoefte is passende cursussen aan te bieden. Hierdoor is de bibliotheek meer en meer de algemene vraagbaak rondom lokale dienstverlening, doordat samenwerkingsverbanden worden aangegaan met andere partijen (met name gericht op de Wmo, jeugd, onderwijs en cultuur). De bibliotheek streeft dan ook naar intensievere samenwerking met andere partijen, zodat zij elkaar kunnen versterken. Ook doelgroepen als jeugd (0-13 jaar), senioren en toeristen zijn belangrijk, omdat dit het overgrote deel van het ledenbestand van de bibliotheek vormt.

Bibliotheek onder druk

De financiële positie (en daarmee het bestaan) van bibliotheken staat onder druk door de aanhoudende bezuinigingen bij de overheid. Met name de lokale bibliotheken staan onder druk. Ook op Goeree-Overflakkee heeft het bibliotheekwerk te maken gehad met forse bezuinigingen. Dit had gevolgen voor het toenmalige aanbod aan bibliotheekvoorzieningen op het eiland: leespunten zijn verdwenen en nieuwe vestigingen in Oude-Tonge en Ouddorp zijn ontwikkeld. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de doorontwikkeling van het Diekhuus, waar de bibliotheeklocatie Middelharnis een belangrijke plek in zal nemen. Door de bezuinigingen in de vorige beleidsperiode was er geen financiële ruimte meer voor het ontwikkelen van dienstverlening in het onderwijs.

Bibliotheekgebouwen worden steeds minder georganiseerd op stand alone basis: ze worden geïntegreerd in scholen, buurtcentra of culturele accommodaties. Op die manier is de bibliotheek dicht bij de doelgroep en kan samenwerking met andere instellingen makkelijker worden gestimuleerd. Ook dit is op Goeree-Overflakkee gerealiseerd. Zo sluit de vestiging in Oude-Tonge aan bij de doelgroep senioren en is in Ouddorp juist gekozen om de toeristen en recreanten te voorzien van een passende voorziening in het Ouddorps Raad- en Polderhuis. Met de realisatie van de doorontwikkeling van het Diekhuus zal ook de accommodatie in Middelharnis integreren met andere lokale (culturele) partijen.

Regionale ontwikkelingen

De bibliotheken op Schouwen-Duiveland (Zierikzee, Burgh-Haamstede en Bruinisse) zijn onderdeel van Bibliotheek Oosterschelde. De dienstverlening van Bibliotheek Oosterschelde is naast de (aloude) functie van leesbevordering en leesplezier in toenemende mate gericht op persoonlijke ontwikkeling, het verbeteren van de zelfredzaamheid, bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van digitale vaardigheden. Dat doet de bibliotheek voor verschillende doelgroepen, van jonge kinderen tot senioren, van pubers tot ondernemers, met verschillende producten, w.o. Taalhuisactiviteiten met een taalloket in Zierikzee. Ook de dienstverlening van de bibliotheken in de Hoeksche Waard zit in een transitie van een klassieke bibliotheekfunctie naar een brede, educatieve, maatschappelijke bibliotheek. De Hoeksche Waard zet onder meer in op de ontwikkeling van een taalhuis, de Bibliotheek op School en cultuureducatie.

Met de keuze voor dBoS en een digitaalhuis op Goeree-Overflakkee zal worden aangesloten op de belangrijkste ontwikkelingen op Voorne Putten. Dat geldt dan voor de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne (werkgebied BZHD) en Nissewaard (werkgebied De Boekenberg). De Bibliotheek Zuid Hollandse Delta loopt landelijk voorop met de ontwikkeling (inhoudelijk en organisatorisch) van dBoS. Niet zelden wordt deze regio als voorbeeld gebruikt. Van die ervaring gaat Goeree-Overflakkee maximaal profiteren. Wat betreft het digitaalhuis lopen de drie gemeenten op Voorne min of meer gelijk op met Goeree-

Overflakkee. Op dit terrein kunnen we weer veel leren van De Boekenberg, die een sterk digitaalhuis en een goed functionerend netwerk hebben in Nissewaard

Voor Goeree-Overflakkee is het van belang om stappen te zetten om in deze beide ontwikkelingen mee te kunnen gaan met als doel laaggeletterdheid onder de brede bevolking tegen te gaan.

Wettelijke kaders

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), welke op 1 januari 2015 in werking is getreden, vormt de wettelijke kaders waarbinnen de visie vorm moet krijgen. De bibliotheek moet aan de volgende verplichtingen voldoen:

- aansluiting op de landelijke digitale infrastructuur;
- gebruik maken van de nationale bibliotheekcatalogus;
- deelname aan het interbibliothecaire leenverkeer;
- ondersteunen van het onderwijs;
- werken volgens een door de Koninklijke Bibliotheek vast te stellen collectieplan;
- gericht zijn op innovatie.

De bibliotheekvoorziening op Goeree-Overflakkee sluit aan op bovengenoemde verplichtingen, zij het dat de ondersteuning van onderwijs, zoals eerder opgemerkt, eigenlijk te beperkt plaatsvindt.

Naast de verplichtingen uit de Wsob, zijn er in 2013-2014 op landelijk niveau bestuurlijke afspraken gemaakt ten aanzien van de dienstverlening van het openbare bibliotheekwerk. Hierin is afgesproken dat gemeenten, de Koninklijke Bibliotheek en alle bibliotheekorganisaties in Nederland een gezamenlijke inspanningsverplichting hebben ten aanzien van de leesbevordering en de bestrijding van laaggeletterdheid.

Visie bibliotheekvoorziening op Goeree-Overflakkee 2019-2022

Op basis van de uitgangspunten die genoemd zijn in de Visie op de basisbibliotheekvoorzieningen op Goeree-Overflakkee 2014-2018, de visie van Stichting Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta, de wettelijke kaders en (ei)landelijke trends en ontwikkelingen is de volgende visie op bibliotheekwerk op Goeree-Overflakkee 2019-2022 opgesteld:

De bibliotheek op Goeree-Overflakkee levert dienstverlening die aansluit op de wet- en regelgeving en op de maatschappelijke behoeften die er op het eiland leven, afgestemd op specifieke doelgroepen (o.a. 0-13 jaar, senioren, toeristen en mensen met een participatieachterstand). De focus ligt op het laten participeren van inwoners door hen te stimuleren een leven lang te leren. Digitalisering en bestrijding van laaggeletterdheid spelen hierin een belangrijke rol. De dienstverlening is ondersteunend ten aanzien van gemeentelijk beleid op aangrenzende beleidsterreinen, waarbij inhoudelijk sterke raakvlakken worden gezocht met onderwijs, participatie, zelfredzaamheid, cultuur, leefbaarheid en sociale vitaliteit. Er worden innovatieve vormen van bibliotheekwerk ontwikkeld of bestaande vormen worden anders ingericht om meer aan te sluiten bij de behoefte vanuit de samenleving. De vorm van dienstverlening draagt bij aan een duurzame positionering van de lokale bibliotheekvoorzieningen. De gemeente en de bibliotheek hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het in stand houden en verbeteren van de bibliotheekvoorzieningen op het eiland. De gemeente vertrouwt op de deskundigheid, flexibiliteit, innovatief vermogen en ondernemerschap van de bibliotheek om een keuze te maken uit het scala aan mogelijkheden dat voor de vorming van een moderne bibliotheek denkbaar is en praat als partner en belanghebbende mee over de vormgeving van de dienstverlening.

Samenwerken is het devies. Lokaal en regionaal, binnen de sector en daarbuiten. Met peuterspeelzalen en scholen, met partners in het sociaal domein, met culturele instellingen en sportclubs, met wijk- en buurtverenigingen, met het bedrijfsleven en met de gemeente. De bibliotheek op Goeree-Overflakkee zoekt die samenwerking actief, daarbij zetten zij de publieke waarden gericht in³. Doel, rol en functie van de bibliotheek zal per samenwerking verschillen. Dat hangt o.a. af van de behoeften van onze samenwerkingspartners. Waar mogelijk wordt gestreefd naar structurele samenwerkingsverbanden. De noodzaak tot samenwerking geldt ook binnen de bibliotheeksector. In de transitie naar de maatschappelijke brede bibliotheek wordt meer dan voorheen gewerkt aan concrete inhoudelijke samenwerking, kennisuitwisseling en inzet van specifieke deskundigheid en menskracht.

³ BZHD hanteert vijf publieke waarden: authenticiteit, onafhankelijkheid, toegankelijkheid, betrouwbaarheid en pluriformiteit.

BELEID EN UITVOERING

Bibliotheekbeleid

Op basis van de belangrijkste items uit de visie kan gekeken worden naar een concrete uitwerking in de vorm van beleid en een uitvoeringsprogramma.

Aansluiten op de wet- en regelgeving

De bibliotheek richt zich middels haar dienstverlening op de volgende kerntaken:

- Ter beschikking stellen van kennis en informatie (informereren);
- Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie (leren);
- Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur (lezen);
- Ruimte voor ontmoeting en debat in het kader van de participatiesamenleving (ontmoeting);

Hierbij ligt er een nadrukkelijke focus op de digitale bibliotheek, als belangrijkste nieuwe voorziening. De verwachting is dat met name jongeren van 12 tot 18 jaar en volwassenen hier gebruik van zullen maken en dat de doorvoering van de digitale bibliotheek gevolgen heeft voor de noodzaak van fysieke bibliotheekvoorzieningen voor deze doelgroepen. De fysieke bibliotheekvoorziening voor deze doelgroep zal afnemen, en het digitale aspect zal vorm krijgen door middel van het aanbod van www.onlinebibliotheek.nl, zoals bijvoorbeeld de luisterbieb, e-box, online cursussen en lezen voor de lijst. Door aan te haken bij de nationale bibliotheekcatalogus, het interbibliothecair leenverkeer te ondersteunen en te werken volgens het collectieplan, wordt optimale dienstverlening geleverd op het digitaal niveau. Ook dient de focus te liggen op de ondersteuning van onderwijs en de gezamenlijke inspanningsverplichting ten aanzien van leesbevordering en het tegengaan van laaggeletterdheid. Inspanning op het gebied van mediawijsheid is hierbij tevens van belang. De bibliotheek en de gemeente zetten zich gezamenlijk in om aanbod in te richten dat hierbij aansluit. De resultaten die voortvloeien uit dit aanbod dienen te worden gemeten en gemonitord. Wanneer blijkt dat het aanbod onvoldoende tot resultaat leidt, kan dit gevolgen hebben voor de wijze waarop het aanbod in de toekomst wordt ingericht.

Digitalisering

De samenleving verandert in hoog tempo. De huidige revolutie van internet en ICT is nog lang niet uitgeraasd. Vrij algemeen wordt de digitalisering beschouwd als een fundamentele katalysator voor (maatschappelijke) vernieuwing. De contouren van een nieuwe informatie- en netwerksamenleving krijgen we steeds scherper in beeld. In die samenleving wordt kennis een steeds belangrijker productiemiddel. Niet voor niets staat leven lang leren als motor van de kenniseconomie terug op de agenda. De burger, de consument, de patiënt, de vrijgezel, de werkzoekende, ouders, kinderen, de cultuurinstelling, allemaal hebben we internet ontdekt om onze identiteit vorm te geven, elkaar te ontmoeten en gezamenlijk te reflecteren en initiatieven te ontplooiën.

Eén van de boeiende gevolgen van de technologische ontwikkelingen is dat mensen (mede) producent van informatie en media worden. Denk aan Twitter, You Tube, Facebook, Wikipedia. In dezelfde lijn ligt de opkomst van de do-it-yourself-cultuur. Want waarom zouden we moeten wachten tot de overheid dingen organiseert als we het ook zelf kunnen doen?

Binnen de bibliotheek gaat veel aandacht uit naar digitale innovatie. Het motto van de bibliotheek is duidelijk: digitaal wat kan en fysiek wat moet. Met name voor de ontwikkeling en implementatie van nieuwe digitale toepassingen geldt dat samenwerking met anderen noodzakelijk is. De bibliotheek wil veel, maar niet alles is (even snel) mogelijk.

Aansluiten op de maatschappelijke behoefte

De dienstverlening en de vorm van de voorzieningen van de bibliotheek sluiten zo veel mogelijk aan bij de maatschappelijke behoefte. Er worden alleen voorzieningen in stand gehouden, waar vanuit de gebruikers ook daadwerkelijk behoefte aan is. Er worden nieuwe vormen van bibliotheekvoorzieningen ontwikkeld, waarbij gekeken wordt naar nieuwe, logische locaties en nieuwe concepten. De bibliotheek op stand alone basis is niet langer

wenselijk: de bibliotheek zorgt voor synergie door zich als partner van andere instellingen in de samenleving neer te zetten en de dienstverlening hier ook fysiek op in te richten. De inrichting van de voorzieningen en de verdeling over het eiland richten zich op een gelijkwaardig aanbod, van waaruit alle inwoners op het eiland relatief beter worden bediend. Doorontwikkeling van culturele, sociaal-maatschappelijke en educatieve dienstverlening, met aandacht voor verankering en maatschappelijke effectmeting.

Afgestemd op specifieke doelgroepen

De bibliotheek richt zich op de volgende specifieke doelgroepen:

- Kinderen van 0 tot 13 jaar. Bij deze doelgroep moet leesgedrag, leesplezier en mediawijsheid worden gestimuleerd en staat de bestrijding van laaggeletterdheid centraal. Tevens dient deze doelgroep in aanraking te komen met kunst en cultuur. De bibliotheek fungeert hier als belangrijke partner van onderwijs instellingen. Op basis van het onderzoek naar laaggeletterdheid op Goeree-Overflakkee en de wettelijke verplichting om onderwijs te ondersteunen, is besloten de focus te leggen op het ontwikkelen van dienstverlening die aansluit bij de doelgroep basisschoolleerlingen. Met de dienstverlening die momenteel al bestaat op het gebied van 0-4 jaar, wordt hiermee ingezet op de levenslange leerlijn.
- Oudere inwoners van Goeree-Overflakkee. Deze inwoners zijn vaak aan de kern gebonden en zijn minder makkelijk in staat om naar de bibliotheek toe te gaan. Met name deze doelgroep heeft een sterke voorkeur voor de fysieke collectie van de bibliotheek. De bibliotheek is hierbij met name partner voor zorginstellingen. Op basis hiervan is in Oude-Tonge een bibliotheekvoorziening in een zorginstelling geplaatst. Hiervan moet echter geconcludeerd worden dat op basis van gebruikersgegevens is gebleken dat de voorziening niet aansluit op de doelgroep: de doelgroep senioren maakt weinig gebruik van de bibliotheekvestiging en ook de gewenste koppeling met de scholen komt onvoldoende uit de verf. Daarnaast blijken inwoners van Oude-Tonge de bibliotheek niet makkelijk meer te vinden. Dit heeft tot gevolg dat het aantal gebruikers van de bibliotheek in Oude-Tonge en de rest van de oostkant van het eiland sterker is teruggelopen ten opzichte van de rest van het eiland. Het aantal gebruikers van de locatie Oude-Tonge is in 2017 ten opzichte van 2016 met ruim 17% afgenomen. Voor de locaties Ouddorp en Middelharnis is ter een afname geconstateerd van respectievelijk 10% en 2%. Er moet daarom gekeken worden hoe de dienstverlening van de bibliotheek beter aan sluit op de doelgroep senioren.
- Toeristen. Een aanzienlijk deel van het ledenbestand van de hoofdvesting in Ouddorp bestaat uit toeristen. Deze toeristen hebben een vaste standplaats in Ouddorp en komen hierdoor regelmatig op Goeree-Overflakkee. Ook wordt de bibliotheek vaak door toeristen als een slechtweervoorziening gebruikt. Met het aanbod van de huidige voorziening in Ouddorp wordt tegemoet gekomen aan deze behoefte. Het aantal gastleners (toeristen) is in 2017 ten opzichte van 2016 met 7% gestegen. Het is van belang te bekijken in hoeverre innovatie op dit terrein leidt tot een verdere toename van gebruik van deze voorziening.

Jongeren van 12 tot 18 jaar en volwassenen hebben minder prioriteit als gekeken wordt naar fysieke bibliotheekvoorzieningen. Zij zijn gemakkelijker in staat om te reizen naar een bibliotheekvoorziening en hebben bovendien meer behoefte aan digitale dienstverlening. Zij zijn minder gebaat bij fysieke vormen van dienstverlening.

Laten participeren door een leven lang leren

De Bibliotheek werkt aan 'meedoen' in de samenleving. Daarin wordt de maatschappelijke waarde het best duidelijk en zichtbaar. Dan heb je het over het verbeteren van de zelfredzaamheid van onze inwoners in de complexe digitale kennissamenleving, het stimuleren van taal als basis voor participeren, preventie van laaggeletterdheid, het bijdragen aan de sociale en maatschappelijke cohesie en leefbaarheid en het stimuleren van

persoonlijke en culturele ontwikkeling, een leven lang leren en economisch perspectief. Een groot deel van dienstverlening is daar op gericht.

Meer dan ooit zal de bibliotheek het maatschappelijk rendement en - outcome moeten laten zien en ervaren. De inzet en dienstverlening sluit aan op de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Het is van belang dat de effecten van de dienstverlening beter zichtbaar en meetbaar worden gemaakt in de prestatieafspraken die de bibliotheek en gemeente maken. Binnen de bibliotheeksector wordt hard gewerkt aan goede instrumenten die deze maatschappelijke outcome in beeld kunnen brengen.

Ter ondersteuning van gemeentelijk beleid

De bibliotheek is er ter ondersteuning van ander gemeentelijk beleid; dat bepaalt de toegevoegde waarde van de bibliotheek. De producten die de gemeente afneemt in het kader van bibliotheekvoorzieningen zijn daarom gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen op het gebied van onderwijs, cultuur, participatie, zelfredzaamheid, leefbaarheid en sociale vitaliteit. De doorontwikkeling en vernieuwing van de dienstverlening vanuit de kernwaarden van de bibliotheek in samenwerking met de gemeente in het sociaal domein zijn gericht op participatie, cohesie, ontmoeting en persoonlijke ontwikkeling.

Innovatieve vormen van bibliotheekwerk

Slim consolideren van de klassieke bibliotheekdienstverlening (de uitleenfunctie), met aandacht voor vernieuwing in de dienstverlening.

De bibliotheek is sterk voor innovatie, tegelijkertijd wordt behouden en verbeterd wat goed is. De dienstverlening is de afgelopen jaren sterk gedigitaliseerd. Steeds meer mensen maken gebruik van die dienstverlening. De bibliotheek zal zich samen met anderen binnen en buiten de sector, hard blijven maken voor innovatie van de digitale dienstverlening. Tegelijkertijd hecht de bibliotheek er ook aan de fysieke dienstverlening te vernieuwen en de zichtbaarheid en bereikbaarheid te verbeteren. Hierdoor weten meer mensen de bibliotheek te vinden voor verschillende vormen van dienstverlening rondom de vier kernfuncties (ontmoeten is één van die kernfuncties). Ook waar het de huisvesting betreft, wordt de samenwerking met andere partners gezocht. In Middelharnis omarmt de bibliotheek de ontwikkelingen rondom het Diekhuus. Ook in Ouddorp wordt het gebouw gedeeld. In Oude-Tonge wordt een eigentijdse vorm van bibliotheekwerk onderzocht, die recht doet aan de bibliotheekvisie en die zoveel mogelijk mensen bereikt en aanspreekt. Om de fysieke dienstverlening in stand te kunnen houden is het noodzakelijk om samen te werken en in gesprek te gaan met andere partijen.

Duurzame positionering en gezamenlijke verantwoordelijkheid

De bibliotheek is inmiddels een vaste partner in het sociaal domein. Dit is mede te danken aan de unieke laagdrempelige positie; iedereen wil de drempel graag over. Daarnaast is het een vaste partner om na te denken over innovatieve concepten die aansluiten bij de behoefte uit de samenleving en hierbij samen te werken met lokale en regionale partners. Dit op basis van wederzijds respect, vertrouwen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de participatie onder inwoners te vergroten.

De gemeente stelt zich op als een actieve gesprekspartner voor de bibliotheek waarmee de maatschappelijke doelstellingen en de verrichtingen met regelmaat worden geëvalueerd en waar nodig opnieuw geformuleerd. De gemeente vervult haar actieve rol met name door het vinden van synergie met andere partners, om zo de bibliotheekfunctie te versterken. De gemeente en de bibliotheek hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het in stand houden en verbeteren van de bibliotheekvoorzieningen op het eiland. De gemeente heeft in gezamenlijkheid met de betrokken buurgemeenten Hellevoetsluis, Brielle, Bunnik en Westvoorne een inspanningsverplichting voor de instandhouding van de basisbibliotheek. De subsidierelatie is gestoeld op basis van wederzijds vertrouwen en transparantie. De gemeente en de bibliotheek gaan uit van een constructieve houding ten opzichte van elkaar. De subsidie wordt opgebouwd op basis van heldere product- en prestatieafspraken.

Uitvoeringsprogramma

Hoe komt de dienstverlening van de bibliotheek er uit te zien?

De bibliotheekvoorziening op Goeree-Overflakkee is vormgegeven door het inrichten van drie locaties met uitleen- en distributiefunctie, verspreid over het eiland, te weten in Oude-Tonge, Middelharnis en Ouddorp. Het is wenselijk om deze drie locaties te behouden en aan te passen aan de lokale behoeften.

Locatie Middelharnis:

De hoofdlocatie van de bibliotheek op Goeree-Overflakkee is gevestigd aan het Kerkepad 11 te Middelharnis. In deze locatie is eveneens de GO-markt onder gebracht. De verwachting is dat deze locatie verplaatst zal gaan worden naar 't Diekhuus.

Deze locatie is:

- Toegankelijk voor jong en oud (met de invoering van de bibliotheek op school zal de collectie voor 4-13 jaar kleiner worden op deze locatie);
- Uitermate geschikt voor samenwerking met partners sociaal domein en cultuur;
- Biedt mogelijkheden voor het organiseren van cursussen leven lang leren;
- Geschikt voor het inrichten van een Digitaalhuis en organiseren diverse activiteiten.

De ontwikkeling van het Diekhuus is van groot belang voor de bibliotheek. In alle scenario's die ontwikkeld zijn over de toekomst van het Diekhuus is de bibliotheek een (grote) partner. Voor een verhuizing van de bibliotheek in het Diekhuus moeten extra kosten gemaakt worden.

In de begroting van de bibliotheek is hiermee rekening gehouden door al een bedrag te reserveren specifiek voor de verhuizing. Of dit voldoende zal zijn is niet duidelijk omdat op dit moment nog geen besluit is over een definitief scenario. Hierna zal een en ander verder wordt uitgewerkt in een schetsontwerp en een kostenraming.

Locatie Ouddorps Raad- en Polderhuis:

Deze locatie is sinds 1 september 2016 gevestigd in het centrum van Ouddorp en sluit aan op behoefte en doelgroep (waaronder toeristen). Deze locatie wordt goed bezocht en nu is het het moment om na te denken over doorontwikkeling van het concept in relatie tot eventuele andere partners. Uitgangspunt hierbij is de bibliotheekdienstverlening verder te optimaliseren en te laten aansluiten bij de transitie naar een brede, maatschappelijke bibliotheek met bijbehorende dienstverlening, zonder voorbij te gaan aan het specifieke karakter van dorp, en inspeliend op specifieke behoeften (ook van toeristen). Gedacht wordt hierbij aan het onderbrengen van foldermateriaal vanuit het VVV-kantoor.

De collectie is klein maar actueel. De activiteiten worden druk bezocht en deze locatie beschikt over een actieve ploeg vrijwilligers. De basis is op orde, zodat doorontwikkeling mogelijk is.

Locatie Oude-Tonge Ebbe en Vloed:

Deze locatie is gevestigd in de woonzorglocatie van Ebbe en Vloed. Deze locatie is naast de doelgroep jeugd ook specifiek ingericht op de doelgroep senioren. Zoals eerder benoemd, wordt door de doelgroep senioren weinig gebruik gemaakt van de bibliotheekvestiging en ook de gewenste koppeling met de scholen komt onvoldoende uit de verf. Dit heeft tot gevolg dat het aantal gebruikers van de bibliotheek in Oude-Tonge en de rest van de oostkant van het eiland sterker is teruggelopen ten opzichte van de rest van het eiland. Er moet daarom gekeken worden hoe de dienstverlening van de bibliotheek beter aan sluit op de doelgroep senioren. Uitgangspunt is hierbij het overeind houden van bibliotheekdienst-verlening op dit

deel van het eiland. Juist omdat uit onderzoek is gebleken dat in dit deel van het eiland het percentage laaggeletterdheid hoger is dan op de rest van het eiland. Dat vraagt onderzoek, innovatie- en organisatiekracht en samenwerking. Het bibliotheekwerk zal op een andere manier moeten worden ingevuld. Met de komst van de bibliotheek op school zal de collectie voor 4-13 jaar ondergebracht worden op de scholen. Onderzocht zal worden of de collectie voor volwassenen en senioren op een andere locatie of in een andere vorm kan worden voortgezet. Gedacht kan worden aan het neerzetten van een collectie boeken die geleend kan worden zonder een duur uitleensysteem, drie maal per jaar de collectie wisselen, inzetten op meer activiteiten op sociaal en cultureel vlak, groot aanbod van activiteiten in het kader van Digitaalhuis aanbieden en de samenwerking zoeken met de grote Leesclub die in Oude-Tonge actief is.

Voor- en Vroegschoolse periode:

Momenteel wordt VVE gesubsidieerd vanuit een aparte subsidiestroom. Voor meer informatie over de instrumenten die we hiervoor inzetten, wordt u verwezen naar het laatste onderdeel van deze visie. Het is een logische stap dat in de toekomst, in het kader van de doorlopende leerlijn, de mogelijkheden worden onderzocht om de Bibliotheek op de voorschool te realiseren. Dit is voor deze beleidsperiode nog niet aan de orde.

De Bibliotheek op school:

Uit onderzoek van de onderwijsinspectie is gebleken dat 25% van de leerlingen in Nederland het basisonderwijs verlaat zonder het vereiste leesniveau te halen. Landelijk gezien zijn er veel onderzoeken die aantonen dat het met de lees- en taalvaardigheid in Nederland beter moet:

- Een kwart van de leerlingen in groep 4 leest zwak⁴
- Van de basisschoolverlaters leest 25% technisch niet goed. Zij lezen nog op het niveau van groep 6⁵
- Van de 15-jarigen is bijna 15% functioneel analfabeet (vergelijk Finland: 4,5%)
- 8-11% van de Nederlanders is laaggeletterd⁶
- 3 tot 5 % van de inwoners in Nederland heeft dyslexie⁷

Op Goeree-Overflakkee zitten wij op de indicatoren zoals zojuist benoemd op een landelijk gemiddelde.

Het geschetste belang van vrij lezen wordt zowel door de gemeenten, het onderwijs (schoolbesturen) als de bibliotheek onderkend. Leesplezier en -bevordering wordt gezien als een essentieel wapen ter voorkoming van taalachterstanden en laaggeletterdheid. Ook dit wordt door landelijk onderzoek van Probiblio en stichting lezen onderbouwd. Uit beide onderzoeken blijkt dat met 15 minuten vrij lezen per dag 1 miljoen woorden per jaar gelezen worden, waardoor de woordenschat groeit met circa 1000 woorden per jaar.

De gemeente, het onderwijs en de bibliotheek willen met de Bibliotheek op school (dBos) de geletterdheid en mediawijsheid onder kinderen stimuleren.⁸ De Bibliotheek op school vormt samen met andere programma's een preventieve aanpak in de strijd tegen laaggeletterdheid en digibetisme. Het succes van de landelijke aanpak van dBos is inmiddels evident. Uit landelijk onderzoek blijkt dat op scholen met een Bibliotheek op school de Cito-scores op begrijpend lezen sterk vooruit gaan. Kinderen die op de basisschool meer boeken hebben

⁴ CITO

⁵ CITO

⁶ Stichting Lezen en Schrijven

⁷ Cijfers Ziektekostenverzekeraars

⁸ Naast aandacht voor leesplezier/leesbevordering focust de dBos-aanpak zich op mediawijsheid.

om uit te kiezen, hebben meer plezier in lezen, lezen meer en worden betere lezers. Het vrij lezen in de klas, 15 minuten per dag is een van de voorwaarden waaraan een school moet voldoen om dBos te mogen implementeren. Andere voorwaarden zijn:

- Lidmaatschap dBos

Alle leerlingen en leerkrachten van de school zijn lid van de Bibliotheek op school. Met dit lidmaatschap kunnen zij lenen in de bibliotheek op school.

- Lees- en mediaplan

School en bibliotheek leggen in een lees- en mediaplan de te behalen doelen vast en bepalen hoe ze die gaan bereiken.

- Deelname monitor

De monitor geeft inzicht in leeshouding en leesfrequentie van de kinderen, het leesklimaat in de groep en het lees/mediabeleid van de school.

- Collectie

School en bibliotheek bepalen samen het collectieplan en dragen zorg voor een actuele collectie. De collectie is en blijft eigendom van de bibliotheek. Uitgangspunt: 5 tot 8 boeken per leerling.

Samenwerking

De Bibliotheek *op school* is een intensieve meerjarige samenwerking tussen basisscholen, bibliotheken en gemeenten. Door krachten te bundelen en elkaars expertise en bewezen programma's te benutten, werken we samen aan aantoonbare verbetering van onderwijsresultaten op het gebied van lees- en taalvaardigheid en informatie- en mediavaardigheden.

Door deze vaardigheden op jonge leeftijd te versterken, gaan we de strijd aan tegen *laaggeletterdheid* en dragen we bij aan de *mediawijsheid* van burgers.

Met dBos maakt de Bibliotheek zich samen met de scholen sterk voor het verbeteren van de taal-, lees-, media- en leerresultaten. Een goede beheersing van de Nederlandse taal is onmisbaar voor succes op school en later op de arbeidsmarkt. Bovendien is mediawijsheid, een van de 21^e-eeuwse vaardigheden⁹, noodzakelijk om mee te kunnen doen in de veranderende informatie- en kennissamenleving. Voor deze gezamenlijke ambities zijn zowel de gemeente Goeree Overflakkee, het onderwijs en de bibliotheek verantwoordelijk. Voor meer inhoudelijke informatie verwijzen wij u naar het bijgevoegde uitvoeringsplan Bibliotheek op school.

Er wordt voorgesteld om de bibliotheek gefaseerd uit te rollen in drie jaar tijd. De uitrol zal als eerste plaatsvinden in het gebied met het hoogste percentage laaggeletterden. Daarnaast is gekozen voor start aan de oostkant omdat in het collegeprogramma de focus op de oostkant ligt. Als laatste komen de kernen Middelharnis, Sommelsdijk en Ouddorp aan de beurt, omdat daar een goed lopende bibliotheek op relatief korte afstand is en er hier een grote jeugdcollectie beschikbaar is. In Oude-Tonge is deze collectie minder uitgebreid en weten de jeugdleden de bibliotheek ook minder goed te vinden.

Wij willen echter wel direct een uitrol voor de rest van het eiland voorstellen en ook de financiële middelen hieraan koppelen. Hierdoor kunnen alle scholen op het eiland dezelfde kansen aan kinderen bieden op het gebied van leesplezier en -bevordering

De gefaseerde uitrol ziet er dan als volgt uit:

⁹ Dit zijn vaardigheden die leerlingen nodig hebben om mee te kunnen doen in de maatschappij van de toekomst.

- In 2019 de oostkant: Ooltgensplaat, Den Bommel, Achthuizen en Oude-Tonge;
- In 2020 regio midden en west met voorrang aan de kleine kernen : Stad aan het Haringvliet, Nieuwe-Tonge, Dirksland, Herkingen en Melissant; Stellendam, Goedereede en Goedereede Havenhoofd .
- In 2021: Ouddorp, Middelharnis, Sommelsdijk

Om daadwerkelijk stappen te kunnen maken in de strijd tegen laaggeletterdheid is het van belang dat de raad instemt met de visie op de bibliotheekvoorziening voor 2019-2022, de oprichting van het Digitaalhuis en de realisatie van de Bibliotheek op school.

Doelgroep 12-19 jaar

Jongeren van 12 tot 19 jaar en volwassenen hebben minder prioriteit als gekeken wordt naar fysieke bibliotheekvoorzieningen. Zij zijn gemakkelijker in staat om te reizen naar een bibliotheekvoorziening en hebben bovendien meer behoefte aan digitale dienstverlening. Zij zijn minder gebaat bij fysieke vormen van dienstverlening.

De bibliotheek wordt vanuit het voortgezet onderwijs steeds meer benaderd als samenwerkingspartner. Met name op het gebied van leesbevordering, taalvaardigheden, mediawijsheid en digitale geletterdheid. Een doorgaande leerlijn van 0-19 jaar wordt als wenselijk gezien.

In de komende beleidsperiode heeft deze doelgroep nog geen prioriteit. Voor de toekomst kan wel al worden nagedacht over de vorm waarin deze doelgroep intensiever bediend kan worden en landelijke trends worden gevolgd.

Digitaalhuis

Het DigiTaalhuis is een samenwerkingsverband van lokale en regionale (taal)organisaties en ondersteunt mensen bij het leren van taal, rekenen en digitale vaardigheden. Door samen te werken met lokale en regionale (taal)organisaties in een taalnetwerk wordt optimaal gebruik gemaakt van kennis, kunde en mogelijkheden van elke netwerkpartner.

Doel van DigiTaalhuis

Het doel van het DigiTaalhuis is de laaggeletterdheid op Goeree-Overflakkee te verlagen door samen met (taal)organisaties de participatie en zelfredzaamheid van inwoners te vergroten doormiddel van een afgestemd aanbod gericht op de ontwikkeling van taal, digitale vaardigheden en rekenen.

DigiTaalpunten

Het DigiTaalhuis is naast een taalnetwerk ook een laagdrempelige fysieke ontmoetingsplek, het DigiTaalpunt. In een DigiTaalpunt ontmoeten laaggeletterde volwassenen, inburgeraars, digibeten en vrijwilligers elkaar in een ontspannen sfeer. Met als doel te oefenen met lezen, schrijven, spreken en luisteren of zich te bekwamen in digitale vaardigheden. De bibliotheek is daar in principe een ideale plek voor, omdat zij een herkenbare, laagdrempelige en toegankelijke maatschappelijke instelling is.

Het doel van een DigiTaalpunt is "het bieden van een toegankelijke plaats waar iedereen die hulp nodig heeft om basisvaardigheden als lezen, schrijven, rekenen en het begrijpen en gebruiken van de Nederlandse taal en digitale basisvaardigheden terecht kan, een plek ook om te ontmoeten, te werken, te leren, talenten te ontwikkelen en geïnformeerd te worden". Een DigiTaalpunt is dus in de eerste plaats een taalloket waar mensen die moeite hebben met taalvaardigheden of digitale vaardigheden tijdens openingsuren en tijdens de spreekuren kunnen binnenlopen en advies krijgen. Goed getrainde vrijwilligers gaan in

gesprek met bezoekers en nemen een intake af om de leerwens en de achtergronden in kaart te brengen. De coördinator heeft een overzicht van alle onderwijsmogelijkheden in de gemeente (zowel formeel, informeel als non- formeel) op het gebied van taal en digitale vaardigheden. De coördinator kan de taalleerder doorverwijzen naar een passend aanbod bij een partner of de taalleerder koppelen aan een taalvrijwilliger die de basistraining Taal voor het Leven heeft gevolgd. De taalleerder kan 1 op 1 werken met een vrijwilliger of samen met anderen in een groepje geholpen worden.

Effectmeting laaggeletterdheid

Voor wat betreft de effectmeting bij het project de Bibliotheek op School zal het vergelijken van geanonimiseerde cito-scores onderdeel hiervan gaan uitmaken.

Het meten van de resultaten met betrekking tot de volwassenen beperkt zich niet alleen tot de gerealiseerde taalverhoging, maar betere kennis van de Nederlandse taal leidt ook tot vergroting van de zelfredzaamheid, meer zelfvertrouwen en waardering. Deze laatste ontwikkelingen zijn lastig meetbaar. De feitelijke resultaten van taalverhoging kunnen worden gemeten door aan het begin en aan het einde van een taaltraject de kennis te meten, bijvoorbeeld aan de hand van de Taalmeter (instrument van Stichting Lezen en Schrijven).

Periodiek zal de bibliotheek verslag doen van de aantallen deelnemers, uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten.

Leer & Beleef

De dienstverlening en het team van Leer en beleef is ontstaan na de overname van de activiteiten van de Volksuniversiteit van Hellevoetsluis door Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta. Onder de noemer Leer en Beleef biedt BZHD een breed pakket van cursussen, workshops, excursies en activiteiten aan, opgebouwd rond vijf thema's, te weten: Welzijn, Hobby & Vrije tijd, Digitale vaardigheden, Kunst & Cultuur en Talen. Deze thema's passen ook binnen het sociaal domein. De Bibliotheek is namelijk steeds méér dan het lenen van een boek. Ook door het deelnemen aan een cursus of activiteit vergroot je je wereld.

Deze cursussen en activiteiten worden aangeboden in het kader van "Een leven lang leren" en worden gekoppeld aan:

- Ontmoeting en Debat
- Levenlang leren en persoonlijke ontwikkeling
- Stimulering van de participatie en zelfredzaamheid en blijven meedoen in de samenleving
- Aanbieden van activiteiten: Kunst en Cultuur
- Leesbevordering
- Eenzaamheidsbestrijding

Veelal worden deze cursussen en activiteiten aangeboden in samenwerking met andere (lokale) partners. Op deze manier maken we gebruik van elkaars netwerk en wordt de lokale betrokkenheid verhoogd.

Onderstaand een aantal voorbeelden.

Cursussen:

- Frans voor beginners
- Nederlands voor laaggeletterden
- Computercursus Klik&Tik voor beginners
- Cursus Archeologie (in samenwerking met de Motten en Erfgoedhuis Zuid-Holland)
- Taalcafé; spreekvaardigheidslessen voor nieuwe Nederlanders

Activiteiten Volwassenen:

- Tabletcafé; leren omgaan met je tablet en meer gebruiksmogelijkheden ontdekken
- Leeskringen; het lezen en bespreken van boeken

- Boek&Film; koppelen van literatuur aan filmvoorstellingen
- Lezingen door auteurs; leesbevordering
- Lezingen door samenwerkingspartners (zorg, welzijn, Streekmuseum, Historische vereniging)
- Deelname aan landelijke Bibliotheekacties: Boekenweek, NederlandLeest, Kookboeken10daagse
- Aanschuifkoor – zingen maakt blij! (en je voelt je minder alleen)
- Lezingen in het kader van de Geheugenbibliotheek

Activiteiten voor kinderen:

- Deelname aan landelijke Bibliotheekacties: Kinderboekenweek, Nationale Voorleesdagen
- Summerschool; educatie programma, met samenwerkingspartners, tijdens de zomervakantie
- Activiteiten/workshops met lokale partners .(bijv. speuren met een metaaldetector, Sinterklaashuis)

Middelen

Wat betreft uitleen en distributiefunctie van de drie locaties en leer & beleef valt dit onder de bestaande begroting en is er voldoende begroot.

Voor de nieuwe producten (digitaalhuis en dBos) is al extra budget beschikbaar gesteld door middel van de motie laaggeletterdheid en voor de uitrol van dBos over het eiland wordt extra budget gevraagd. Voor verdere uitwerking hiervan wordt u verwezen naar het college- en raadsadvies.

Bijlage: Instrumenten die al ingezet worden

BoekStart

BoekStart wordt uitgevoerd door Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek en gefinancierd door het ministerie van OCW. BoekStart is een programma dat het lezen met heel jonge kinderen wil bevorderen én ouders met jonge kinderen wil laten genieten van boeken. BoekStart gaat uit van de gedachte dat kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken een voorsprong (op school) ontwikkelen, waar ze hun hele leven voordeel van hebben. Samen een boekje kijken, plaatjes aanwijzen en benoemen, versjes leren, verhaaltjes vertellen en ernaar luisteren, versterken bovendien de band tussen ouder en kind. De bibliotheek heeft een coördinerende rol in dit programma en stemt af met gemeenten en jeugdgezondheidszorginstellingen als het consultatiebureau om BoekStart bij alle ouders onder de aandacht te krijgen. Verder reikt de bibliotheek een BoekStartkoffertje met boekjes uit aan de ouders, maakt baby's lid van de Bibliotheek, richt een speciale BoekStarhoek in voor baby's in de vestiging en verzorgt ouderactiviteiten.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Voorschoolse educatie is een onderwijsprogramma dat door de kinderopvang aangeboden wordt aan kinderen in de leeftijd van 2,5 tot en met 4 jaar die het risico lopen op een achterstand in het onderwijs. Voorschoolse educatie is bedoeld om een brede ontwikkeling te stimuleren en vooral van belang in het geval van een taalachterstand. Deze voorschoolse educatie kan bijna in iedere kern worden geboden.

Voorschoolse educatie loopt door in groep 1 en 2 van de basisschool, waar het vroegschoolse educatie genoemd wordt. Voorschoolse educatie staat onder de verantwoordelijkheid van gemeenten, terwijl scholen verantwoordelijk zijn voor de vroegschoolse educatie. Gemeenten en scholen hebben de wettelijke verplichting gezamenlijk resultaatafspraken te maken. Het betreft geformuleerde ambities tussen gemeente en schoolbesturen over de resultaten van vroegschoolse educatie.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het verzorgen van voldoende, kwalitatief volwaardige plaatsen voorschoolse educatie (minimaal overeenkomstig het aantal gewichtskinderen). En hebben we de inspanningsverplichting om zoveel mogelijk doelgroepkinderen met voorschoolse educatie te bereiken. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het voeren van de regie op de doorgaande zorg- en leerlijn tussen de voor- en vroegschool.

Het VVE-beleid van de gemeente is vastgelegd in de notitie 'Een goede start voor de allerjongsten op Goeree-Overflakkee'. Het uitgangspunt van VVE is dat kinderen zonder achterstand starten in groep 3 van het basisonderwijs. VVE wordt ingezet om er voor te zorgen dat kinderen zoveel mogelijk van de achterstand inhalen. Hiermee krijgt elk kind een gelijke kans in hun schoolcarrière.

Boekenpret

Boekenpret is een methode om jonge kinderen en hun ouders te laten ontdekken dat je veel plezier kunt beleven aan voorlezen. Er wordt gewerkt met thema's en boeken die passen bij het thema. Eerst wordt het boekje op school voorgelezen, soms met ouders erbij. Daarna worden de boekjes mee naar huis genomen en is het de bedoeling dat het boekje ook thuis voorgelezen wordt. De bedoeling is de taalontwikkeling te stimuleren, waardoor de aansluiting bij het (lees)onderwijs vergemakkelijkt en kinderen de gelegenheid krijgen zich uiteindelijk te ontwikkelen tot goede lezers. Boekenpret sluit naadloos aan bij de verschillende methodes/thema's die in de voor- en vroegschool gebruikt worden.

Daarnaast worden er diverse producten door de bibliotheek geleverd die allemaal gericht zijn op het leesplezier te vergroten en het bekend maken met digitale media van kinderen, ouders en leiders.

- Het organiseren van peuterachtenden op voorschoolse instellingen en in de bibliotheekvestigingen;
- Het organiseren van kleuterachtenden in groep 1 en 2 van de basisscholen;
- Het verzorgen van trainingen gericht op mediawijsheid en pedagogisch medewerkers.

Volwasseneneducatie (WEB)

Met de wijziging van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) per 1 januari 2015 en daarmee de mogelijkheid een steeds groter deel van het WEB-budget naar eigen behoefte in te zetten (trapsgewijze afbouw van de verplichte winkelnering bij de ROC's), is 2018 het eerste jaar dat het volledige WEB-budget vrij kan worden besteed. In 2015 is reeds de samenwerking gezocht met de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta om de strijd tegen de laaggeletterdheid aan te gaan en worden diverse activiteiten georganiseerd voor volwassenen die moeite hebben met de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en sinds 2018 ook digitale vaardigheden.

Om een beeld te krijgen van de activiteiten en prestaties die van de Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta in dit kader worden gevraagd, volgt onderstaand een opsomming:

- Het bieden van educatie aan laaggeletterden, waarbij de educatie gericht moet zijn op het behalen van de deelaspecten van de eindtermen van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB);
- Het organiseren van non-formele activiteiten met als doel taalverhoging;
- Beheer vrijwilligerspool (werving, nascholing, inzet tijdens lessen);
- Koppelen taalvrijwilligers aan laaggeletterden, docenten en/of activiteiten;
- Opzetten en in stand houden klankbordgroep taalvrijwilligers;
- In stand houden taalnetwerk, waarbij laaggeletterdheid onder de aandacht wordt gebracht van de maatschappelijke partners;
- Verzorgen van publiciteit en voorlichting (o.a. het geven van presentaties);
- Onderhouden relatie met docenten;
- Bieden van faciliteiten voor de taallessen;
- Werven van laaggeletterden is een taak van de gemeente, maar wordt ondersteund door de Bibliotheek.

Dit betekent voor 2018 dat de Bibliotheek de volgende concrete prestaties levert of nog zal leveren:

- Klik en Tik internetcursussen;
- NT1 taallessen (voor Nederlandstalige laaggeletterden);
- Taalcafé;
- Oefencafé;
- Op weg naar school (voorportaal voor formele NT2 trajecten);
- Bibliotheekrondleidingen Taalverhoging;
- Leesgroep laaggeletterdheid Webego.

Behalve de activiteiten die onder de (WEB-)subsidie, die aan de Bibliotheek wordt verstrekt, worden georganiseerd, zijn voor 2018 bij het Albeda College formele NT2-trajecten ingekocht op verschillende niveaus, te weten naar A1, naar A2 en naar B1 (staatsexamen), alsmede non-formele trajecten werknemersvaardigheden in combinatie met taalverhoging voor werknemers bij Webego. Daarnaast hebben we via een regionale aanbesteding met de arbeidsmarktregio Rijnmond trajecten ingekocht op het gebied van Taal & Integratie. Hierbij kan gedacht worden aan modules, zoals actief in de wijk, empowerment, gezondheid,

ouderbetrokkenheid, omgaan met geld, vrijwilligerswerk, oriëntatie op de arbeidsmarkt of op een opleiding. Alle modules zijn inclusief de basisvaardigheden Nederlandse taal en rekenen.

Wij hebben hiermee een mooi aanbod voor Nederlandse taalverhoging, dat ook aansluit bij de behoeften van onze gemeente.